

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 2 a ja 4 luvun muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 2 a ja 4 luvun muuttamisesta (HE 180/2022 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Eeva Vartio, sosiaali- ja terveysministeriö
- juristi Antti Ristimäki, Kansaneläkelaitos
- toiminnanjohtaja Aki Villman, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry
- toiminnanjohtaja Jukka Haapakoski, Työttömien Keskusjärjestö ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- työ- ja elinkeinoministeriö
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- STTK ry
- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

Valiokunta ovat saanut ilmoitukset, ei lausuttavaa:

- KEHA-keskus
- Uudenmaan TE-toimisto
- Suomen Yrittäjät ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalain soviteltua työttömyysetuutta koskevia säännöksiä. Esityksen tavoitteena on edistää osittaisen työllistymisen ja lyhytkestoisen työn vastaanottamista sekä selkeyttää työttömyysetuuden maksuperusteista sovittelua.

Valiokunnan lausunto TyVL 13/2022 vp

Sovitellun työttömyysetuuden maksaminen edellyttää, että hakijan työaika ei ylitä työttömyysturvalain 4 luvun 3 §:ssä säädettyä 80 prosentin työaikaarajaa. Jos työnantajalla ei ole mahdollisuutta eikä tarvetta valvoa työaika, työttömyysetuuden maksaja ei yleensä pysty toteamaan, täyttyvätkö sovitellun työttömyysetuuden maksamisen edellytykset.

Esityksessä lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että soviteltuun työttömyysetuuteen on oikeus, jos työn luonteesta ja työolosuhteista voidaan päätellä, että 80 prosentin työaika ei ylity. Kyse on siis tilanteista, joissa palkka ei perustu työaikaan, mutta työn osa-aikaisuus on siitä huolimatta osoitettavissa. Samalla ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalain 2 a luvun 2 §:ää siten, että työstä voi nykytilan mukaisesti erota työttömyysturva-oikeutta menettämättä (ilman karenssia), jos palkka on alle 1 283 euroa kuukaudessa eikä työnhakija ole työaikaan liittyvistä syistä oikeutettu soviteltuun työttömyysetuuteen.

Maksuperusteiseen sovitteluun esityksessä ehdotetaan muutoksia, jotka koskevat kuukautta pidemmältä ansaintajaksolta maksettua työtuloa sekä työajan tarkastelujaksoa, kun henkilön päivittäistä työaika on lyhennetty muun muassa lomautuksen vuoksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että erityisestä sovittelujaksosta ja laskennallisesta palkasta luovutaan pysyvästi.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta huomauttaa, että monien työssäkäyvien henkilöiden työtulo koostuu nykyisin useista erilaisista epätyypillisistä töistä, kuten esimerkiksi määräaikaaisesta ja osa-aikaaisesta työstä, alustatyöstä, nollatuntisopimuksilla ja keikkatyösopimuksilla tehtävästä työstä sekä ns. pakkoyrittäjyydestä ja vuokratyöstä. Valiokunta pitää tärkeänä, että työelämän muutokset huomioidaan työttömyysturvajärjestelmän kehittämisessä siten, että osittaisesta työttömyydestä aiheutuvat taloudelliset menetykset korvataan ja että työttömyysturvajärjestelmä on epätyypillisissä töissä selkeä ja ennustettava.

Valiokunta katsoo, että esityksessä ehdotettavat muutokset helpottavat osittaisen työllistymisen ja lyhytkestoisen työn vastaanottamista sekä parantavat järjestelmän luotettavuutta, kattavuutta ja ymmärrettävyyttä. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Työelämä ja tasa-arvovaliokunta esittää,

että sosiaali- ja terveysvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto TyVL 13/2022 vp

Helsingissä 13.10.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Aino-Kaisa Pekonen vas

varapuheenjohtaja Katja Taimela sd

jäsen Kim Berg sd

jäsen Atte Kaleva kok

jäsen Tuomas Kettunen kesk

jäsen Rami Lehto ps

jäsen Hanna-Leena Mattila kesk

jäsen Anders Norrback r

jäsen Ilmari Nurminen sd

jäsen Arto Satonen kok

jäsen Ruut Sjöblom kok

jäsen Riikka Slunga-Poutsalo ps

varajäsen Mikko Lundén ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen